

T.C.
ULAŞTIRMA DENİZCİLİK VE HABERLEŞME BAKANLIĞI
Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü

Sayı : B.11.1.SHG.0.14.01.00./543-4207

28./03/2012

Konu : SHY-66 Hava Aracı Bakım
Lisansı Tip İlave İşlemleri

GENELGE

Bilindiği üzere; Hava Aracı Bakım Teknisyeni olarak görev yapacak personelin lisanslandırılmasına yönelik düzenlemeleri içeren SHY 66-01 Hava Aracı Bakım Yönetmeliği 16.05.2007 tarihinde yayımlanarak, yürürlüğe girmiştir.

Ayrıca, SHY/JAR-66 Hava Aracı Bakım Lisansı düzenlenmesi aşamasında gerekli olan sınav işlemlerine yönelik uygulama esaslarını içeren SHY 66-01 Sınav Talimatı 19.02.2008, mevcut lisansların SHY-66 lisansına dönüşüm işlemlerini düzenleyen SHY 66-02 Dönüşüm Talimatı ise 24.12.2010 tarihinde yayınlanmış olup, halen uygulamada bulunmaktadır.

Bahse konu uygulamalarla ilgili olarak Genel Müdürlüğümüze iletilen ve aşağıda özetlenen bazı hususlarda ilave açıklama yapılmasına ihtiyaç duyulmuş olup, SHY 66-01 yönetmeliği kapsamında düzenlenmiş olan SHY-66 Hava Aracı Bakım Lisanslarına tip ilave işlemleri, aşağıda belirtilen hususlara göre uygulanacaktır:

Tip eğitimi

SHY/JAR/Part-147 kapsamında onaylı bir Bakım Eğitim Kuruluşu tarafından EASA Part-66 Appendix 3'e uygun şekilde verilen veya yetki eşdeğerliliği Genel Müdürlüğümüz tarafından kabul edilen eğitim kuruluşundan alınmış eğitim olup, teorik eğitim ve sınav ile pratik/işbaşı eğitim ve değerlendirme olmak üzere iki bölümden oluşur.

Söz konusu pratik/işbaşı eğitimin, SHY/JAR/Part-147/145 onaylı bir eğitim/bakım kuruluşunda, değerlendirici (assessor) veya danışman (supervisor) gözetiminde EASA Part-66 AMC Appendix 2'ye uygun belirli bir program kapsamında yapılarak, değerlendirilmesi gereklidir.

İlk defa tip eğitimi işletecek olan ve her hangi bir deneyimi olmayan B1 ve/veya B2 lisans sahibinin en az dört aylık bir süre için iş başı eğitimini tamamlaması zorunludur.

Tip Sınavı

SHY/JAR/Part-147 kapsamında onaylı bir Bakım Eğitim Kuruluşu tarafından EASA Part-66 Appendix 3'e uygun şekilde tipe yönelik olarak yapılan sınavdır.

Tip sınavı ve EASA Part-66 AMC Appendix 2'ye uygun şekilde, SHY/JAR/Part-145 bakım kuruluşunda, değerlendirici (assessor) veya danışman (supervisor) gözetiminde yapılan pratik deneyim ile uygun olan tipler için tip ilave işlemi yapılacaktır.

T.C.
ULAŞTIRMA DENİZCİLİK VE HABERLEŞME BAKANLIĞI
Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü

Bu şekilde işlenecek tipler için gerekli pratik deneyim, kategorisine uygun olarak; ilk tip için EASA Part-66 AMC Appendix 2'de bulunan işlerin %50'si, ikinci tip için %30'u, üçüncü ve daha sonraki tipler için ise %20'si olarak aranacaktır.

Üretici Grup Tipi

Aynı üreticiye ait benzer hava aracı tiplerinden en az 2 tanesi, üretici grup/alt grup tipi olarak değerlendirilecek ve Part-66.A.45'e paralel hava aracı bakım lisansına üretici grup/alt grup tipi olarak işlenecektir.

Tam Grup Tipi

Farklı üreticilere ait benzer hava aracı tiplerinden en az 3 tanesi, tam grup/alt grup tipi olarak değerlendirilecek ve Part-66.A.45'e paralel olarak hava aracı bakım lisansına tam grup/alt grup tipi olarak işlenecektir.

Tip ve Grup Tipi Uygulamaları

EASA Part-66 AMC Appendix 1'de bulunan 1, 2, 3 ve 11 liste numarası ile belirtilmiş hava araçlarının B1, B2 ve C kategori hava aracı bakım lisansına işlenmesi halinde lisans sahibi lisansında kayıtlı hava aracı tipi/tipleri için yetkilendirilebilecektir.

Liste numarası 1, 2 ve 11'de yer alan hava aracı tipleri, ilgili tipe ait tip eğitimi ve tip sınavı ile iş başı eğitimi ve iş başı eğitimi değerlendirmesi yapılarak B1, B2 ve C kategori hava aracı bakım lisansına işlenebilecektir.

Liste numarası 3'de yer alan hava aracı tipleri, ilgili tipe ait tip eğitimi ve tip sınavı ile iş başı eğitimi ve iş başı eğitimi değerlendirmesi yapılarak veya ilgili tipe ait tip sınavı ve deneyim şartının sağlanması halinde, B1, B2 ve C kategori hava aracı bakım lisansına işlenebilecektir.

Part-66 AMC Appendix 1'deki liste numarası 4 olarak belirtilmiş hava araçlarının B1, B2 ve C kategori hava aracı bakım lisansına işlenmesi veya tam alt-grup tipi ya da üretici alt-grup tipi uygunluğunun sağlanması halinde lisans sahibi, lisansında kayıtlı hava aracı tipi/grubu için yetkilendirilebilecektir.

Liste numarası 4'de yer alan hava aracı tipleri; ilgili tipe ait tip eğitimi ve tip sınavı ile iş başı eğitimi ve değerlendirmesi yapılarak veya ilgili tipe ait tip sınavı ve deneyim şartının sağlanması halinde, B1, B2 ve C kategori hava aracı bakım lisansına işlenebilecektir.

B1 ve C kategori hava aracı bakım lisansı sahibi olanlar, aynı üreticiye ait liste numarası 4'de yer alan hava aracı tiplerinden en az 2 tanesine sahip ise üretici alt-grup için yetkilendirilebilecektir.

B2 kategori hava aracı bakım lisansı sahibi olanların aynı üreticiye ait liste numarası 4'de yer alan hava aracı tiplerinde B2 kategorisine uygun deneyim göstermeleri halinde; **üretici alt-grup** yetkisine sahip olacaktır. Ayrıca, 2a alt grubunda yer alan hava aracı tiplerinde kategori ile uyumlu Part-66 AMC Appendix 2'de bulunan işlerin çoğunluğunun yerine getirilmesi durumunda, gerekli deneyim şartı sağlanmış olarak kabul edilecektir.

T.C.
ULAŞTIRMA DENİZCİLİK VE HABERLEŞME BAKANLIĞI
Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü

B1 ve C kategori hava aracı bakım lisansına sahip olanlar, farklı üreticilere ait liste numarası 4'de yer alan hava aracı tiplerinden en az 3 tanesine sahip olmaları halinde tam alt-grup tipi için yetkilendirilebilecektir.

B2 kategori hava aracı bakım lisansı sahibi olanların; liste numarası 4'de yer alan hava aracı tiplerinde B2 kategorisine uygun deneyim göstermeleri halinde; **tam alt-grup** tipine sahip olacaktır. Ayrıca, 2a alt grubunda yer alan hava aracı tiplerinde kategori ile uyumlu Part-66 AMC Appendix 2'de bulunan işlerin büyük çoğunluğunun yerine getirilmesi durumunda, gerekli deneyim şartı sağlanmış olarak kabul edilecektir.

Part-66 AMC Appendix 1'deki 5, 6, 7, 8, 9 ve 10 liste numarası ile belirtilmiş hava araçlarının B1, B2 ve C kategori hava aracı bakım lisansına işlenmesi veya tam grup tipi uygunluğunun sağlanması halinde; lisans sahibi lisansında kayıtlı hava aracı tipi/grubu için yetkilendirilebilecektir.

Bahse konu hava aracı tipleri, ilgili tipe ait tip eğitimi ve tip sınavı ile iş başı eğitimi ve değerlendirmesi yapılarak veya ilgili tipe ait tip sınavı ve deneyim şartının sağlanması halinde; B1, B2 ve C kategori hava aracı bakım lisansına işlenebilecektir.

B1 kategori hava aracı bakım lisansı sahibi personel, liste numarası 5, 6, 7, 8, 9 ve 10'da yer alan uçak tiplerinde kategorisine uygun deneyim göstermeleri halinde, deneyimleri ile uyumlu olarak **tam grup** tipine sahip olacaktır. Grup 3'te yer alan hava aracı tiplerinde kategori ile uyumlu Part-66 AMC Appendix 2'de bulunan işlerin büyük çoğunluğunun yerine getirilmesi durumunda, gerekli deneyim şartı sağlanmış olarak kabul edilecektir.

Sınırlamalar

Hava aracı bakım lisansında aşağıdaki hava aracı sınıflarına uygun sınırlamalar işlenir:

- * Basıncılı uçaklar (Pressurized aeroplanes),
- * Metal yapılu uçaklar (Metal structure aeroplanes),
- * Kompozit yapılu uçaklar (Composite structure aeroplanes),
- * Ahşap yapılu uçaklar (Wooden structure aeroplanes),
- * Metal ve kumaş yapılu uçaklar (Metal tubing and fabric aeroplanes).

Söz konusu sınırlamalar, sınırlama konusu ile uyumlu Part-66 AMC Appendix 2'de bulunan işlerin %50'sinin yapılması ve bu durumun Part-66.A.50 (b)(2)'ye paralel olarak Genel Müdürlüğümüzce uygun görülmesi halinde kaldırılabilir.

B2 ve C kategori hava aracı bakım lisansı sahibi olanlar, liste numarası 5, 6, 7, 8, 9 ve 10'da yer alan hava aracı tiplerinde B2 kategorisine uygun deneyim göstermeleri halinde, deneyimleri ile uyumlu olarak **tam grup** tipine sahip olacaktır. Grup 3'te yer alan hava aracı tiplerinde kategori ile uyumlu Part-66 AMC Appendix 2'de bulunan işlerin büyük çoğunluğunun yerine getirilmesi durumunda, gerekli deneyim şartı sağlanmış olarak kabul edilecektir.

Part-66 AMC Appendix 1'deki 12 ve 13 liste numarası ile belirtilmiş hava aracı tiplerinin B1, B2 ve C kategori lisansa işlenmesi veya tam alt-grup tipi ya da üretici alt-grup tipi uygunluğunun sağlanması halinde, lisans sahibi lisansında kayıtlı hava aracı tipi/grubu için yetkilendirilebilecektir.

T.C.
ULAŞTIRMA DENİZCİLİK VE HABERLEŞME BAKANLIĞI
Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü

Liste numarası 12 ve 13'te yer alan hava aracı tipleri; ilgili tipe ait tip eğitimi ve tip sınavı ile iş başı eğitimi ve değerlendirmesi yapılarak veya ilgili tipe ait tip sınavı ve deneyim şartının sağlanması halinde B1, B2 ve C kategori hava aracı bakım lisansına işlenebilecektir.

B1 ve C kategori hava aracı bakım lisansına sahip olanlar, aynı üreticiye ait liste numarası 12 ve 13'te yer alan hava aracı tiplerinden en az 2 tanesine sahip olunması halinde, kendi listesi içindeki hava aracı tiplerinde **üretici alt-grup** tipi için yetkilendirilebilecektir.

B2 kategori hava aracı bakım lisansına sahip olanlar, liste numarası 12 ve 13'te yer alan helikopter tiplerinde, her bir liste kendi içinde değerlendirilmek üzere, B2 kategorisine uygun deneyim göstermeleri halinde, **üretici alt-grup** tipi yetkisine sahip olabilecektir. Bu kapsamda; 2b ve 2c alt grubunda yer alan hava aracı tiplerinde kategori ile uyumlu Part-66 AMC Appendix 2'de bulunan işlerin çoğunluğunun yerine getirilmesi durumunda, gerekli deneyim şartı sağlanmış olarak kabul edilecektir.

B1 ve C kategori hava aracı bakım lisans sahibi olanlar, farklı üreticilere ait liste numarası 12 ve 13'te yer alan helikopter tiplerinden, her bir liste kendi içinde değerlendirilmek üzere, en az 3 tanesine sahip olması durumunda, kendi listesi içindeki hava aracı tiplerinde **tam alt-grup** tipi için yetkilendirilebilecektir.

B2 kategori hava aracı bakım lisansı sahibi olanlar ise liste numarası 12 ve 13'te yer alan helikopter tiplerinden, her bir liste kendi içinde değerlendirilmek üzere, B2 kategorisine uygun deneyim göstermeleri halinde, tam alt-grup tipine sahip olabilecektir. Bu kapsamda; 2b ve 2c alt grubunda yer alan hava aracı tiplerinde kategori ile uyumlu Part-66 AMC Appendix 2'de bulunan işlerin büyük çoğunluğunun yerine getirilmesi durumunda, gerekli deneyim şartı sağlanmış olarak kabul edilecektir.

SHY-66 Hava Aracı Bakım Lisansı Tip İlave İşlemleri, yukarıda belirtilen esaslar çerçevesinde yapılacak olup, ilgili işletme ve lisans sahibi personel tarafından konuyla ilgili yapılacak taleplerde bu hususlara hassasiyet gösterilmesi, gerek işlemlerin gecikmeden gerekse de uluslararası standartlara uygun şekilde yapılarak, mağduriyet yaşanmaması bakımından önem arz etmektedir.

Bilgilerinizi ve gereğini önemle rica ederim.

Bilal EKŞİ
Genel Müdür

Ek: Part-66 Tip İşlemleri Uygulama Tablosu

art-66 Hava Aracı Bakım Lisansı Tip İşlemleri Uygulama Tablosu

İst No.	Aircraft	Grup	Alt-Grup	Tip yada grup tipi uygunluğu nedir?	Tip lisansa nasıl işlenir?	B1	B2	C	Tam alt-grup tipi yetkilendirmesi yapılır mı?	B1	B2	C	Tam grup tipi yetkilendirmesi yapılır mı?	B1	B2	C	Açıklamalar	
1	Large aircraft (LA). Aeroplanes with a maximum take-off mass of more than 5700 kg, requiring type training and individual type rating	1	-	Tip lisansa işlenmesi gerekir.	Tip eğitimi ve OJT eğitimi ² ile	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Academik derece ile alınımsız C kategorisi lisans için ilk tip eğitimi B1 yada B2 olarak alınmalı.	
2	Aeroplanes of 5700 kg and below, requiring type training and individual type rating (A-1r)	1	-	Tip lisansa işlenmesi gerekir.	Tip eğitimi ve OJT eğitimi ² ile	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
3	Aeroplanes multiple turbine engines (AMTE) of 5700 kg and below, eligible for type examinations and manufacturer group ratings	1	-	Tip lisansa işlenmesi gerekir.	Tip eğitimi ve OJT eğitimi ² ile ya da tip snavı ³ ile	Bu listede yer alan aynı üreticilerden en az 2 tane uçak tipine sahip ise üretici alt-grup tipi işlenebilir.	Bu listede yer alan uçak tipinde lisans kategorisi ve uçak alt grubuna uygun deneyim gösterildiğinde üretici alt-grup tipi lisansa işlenebilir.	Bu listede yer alan aynı üreticilerden en az 2 tane uçak tipine sahip ise üretici alt-grup tipi işlenebilir.	Bu listede yer alan farklı üreticilere ait benzer uçak tiplerinden en az 3 tane uçak tipine sahip ise lisansa "full sub-group 2a" tipi işlenebilir.	Bu listede yer alan farklı üreticilere ait benzer uçak tiplerinden en az 3 tane uçak tipine sahip ise lisansa "full sub-group 2a" tipi işlenebilir.	-	-	-	-	-	-	-	
4	Aeroplanes single turbine engine (ASTE) of 5700 kg and below, eligible for type examinations and group ratings	2	2a	Tip lisansa işlenmesi gerekir.	Tip eğitimi ve OJT eğitimi ² ile ya da tip snavı ³ ile	Bu listede yer alan aynı üreticilerden en az 2 tane uçak tipine sahip ise üretici alt-grup tipi işlenebilir.	Bu listede yer alan uçak tipinde lisans kategorisi ve uçak alt grubuna uygun deneyim gösterildiğinde üretici alt-grup tipi işlenebilir.	Bu listede yer alan aynı üreticilerden en az 2 tane uçak tipine sahip ise üretici alt-grup tipi işlenebilir.	Bu listede yer alan farklı üreticilere ait benzer uçak tiplerinden en az 3 tane uçak tipine sahip ise lisansa "full sub-group 2a" tipi işlenebilir.	Bu listede yer alan farklı üreticilere ait benzer uçak tiplerinden en az 3 tane uçak tipine sahip ise lisansa "full sub-group 2a" tipi işlenebilir.	-	-	-	-	-	-	-	Academik derece ile alınımsız C kategorisi lisans için ilk tip eğitimi/snavı B1 yada B2 olarak alınmalı.
5	Aeroplane multiple piston engine – metal structure (AMPE-MS), eligible for type examinations and group ratings	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6	Aeroplane single piston engine – metal structure (ASPE-MS), eligible for type examinations and group ratings	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7	Aeroplane multiple piston engines – wooden structure (AMPE-WS), eligible for type examinations and group ratings	3	-	Tip lisansa işlenmesi gerekir.	Tip eğitimi ve OJT eğitimi ² ile ya da tip snavı ³ ile	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8	Aeroplane single piston engine – wooden structure/metal tube-fabric (ASPE-WS), eligible for type examinations and group ratings	3	-	Tip lisansa işlenmesi gerekir.	Tip eğitimi ve OJT eğitimi ² ile ya da tip snavı ³ ile	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9	Aeroplane multiple piston engines – composite structure (AMPE-CS), eligible for type examinations and group ratings	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10	Aeroplane single piston engine – composite structure (ASPE-CS), eligible for type examinations and group ratings	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11	Multi-engine helicopters (MEH), requiring type training and individual type rating	1	-	Tip lisansa işlenmesi gerekir.	Tip eğitimi ve OJT eğitimi ² ile	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Academik derece ile alınımsız C kategorisi lisans için ilk tip eğitimi B1 yada B2 olarak alınmalı.
12	Helicopters – Single turbine engine (HSTE), eligible for type examinations and group ratings	2	2b	Tip lisansa işlenmesi gerekir.	Tip eğitimi ve OJT eğitimi ² ile ya da tip snavı ³ ile	Bu listede yer alan aynı üreticilerden en az 2 tane helikopter tipine sahip ise üretici alt-grup tipi işlenebilir.	Bu listede yer alan helikopter tipinde lisans kategorisi ve helikopter alt grubuna uygun deneyim gösterildiğinde üretici alt-grup tipi işlenebilir.	Bu listede yer alan aynı üreticilerden en az 2 tane helikopter tipine sahip ise üretici alt-grup tipi işlenebilir.	Bu listede yer alan farklı üreticilere ait benzer helikopter tiplerinden en az 3 tane helikopter tipine sahip ise lisansa "full sub-group 2b" tipi işlenebilir.	Bu listede yer alan farklı üreticilere ait benzer helikopter tiplerinden en az 3 tane helikopter tipine sahip ise lisansa "full sub-group 2b" tipi işlenebilir.	-	-	-	-	-	-	-	Academik derece ile alınımsız C kategorisi lisans için ilk tip eğitimi/snavı B1 yada B2 olarak alınmalı.
13	Helicopters – Single piston engines (HSPF), eligible for type examinations and group ratings	2	2c	Tip lisansa işlenmesi gerekir.	Tip eğitimi ve OJT eğitimi ² ile ya da tip snavı ³ ile	Bu listede yer alan aynı üreticilerden en az 2 tane helikopter tipine sahip ise üretici alt-grup tipi işlenebilir.	Bu listede yer alan helikopter tipinde lisans kategorisi ve helikopter alt grubuna uygun deneyim gösterildiğinde üretici alt-grup tipi işlenebilir.	Bu listede yer alan aynı üreticilerden en az 2 tane helikopter tipine sahip ise üretici alt-grup tipi işlenebilir.	Bu listede yer alan farklı üreticilere ait benzer helikopter tiplerinden en az 3 tane helikopter tipine sahip ise lisansa "full sub-group 2c" tipi işlenebilir.	Bu listede yer alan farklı üreticilere ait benzer helikopter tiplerinden en az 3 tane helikopter tipine sahip ise lisansa "full sub-group 2c" tipi işlenebilir.	-	-	-	-	-	-	-	-
1	Tip eğitimi	tip eğitimi+tip snavı																
2	OJT eğitimi	oJT+OJT değerlendirmesi/pratik eğitim+pratik eğitim değerlendirilmesi																
3	Tip snavı	tip snavı+tip at deneyimi (ilk tip için EASA Part-66 APPENDIX II deki işlemlerin % 50 si, 2. tip için %30 u, 3. ve sonraki tipler için %20 si yapılmalı)																